

Energi-,
Forsynings- og
Klimaministeriet

Samråd i Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg d. 17. januar 2019 vedr. Klimarådets uafhængighed

Kontor
Klimakontoret

Dato
13. januar 2019

J nr. 2018-4149

/ RML

Samrådsspørgsmål N, O og P

I Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg har Rasmus Nordqvist, Christian Poll, Søren Egge Rasmussen, Nicolai Wammen, Jens Joel, Pia Olsen Dyhr og Ida Auken stillet ministeren følgende tre samrådsspørgsmål N, O og P:

Samrådsspørgsmål N:

”Har den danske regering direkte opfordret Klimarådet til at afholde sig fra kritik af regeringens politik, og i så fald, mener ministeren, det er i overensstemmelse med klimalovens § 2 om Klimarådets lovfæstede rolle som et uafhængigt rådgivende ekspertorgan?”

Samrådsspørgsmål O:

”Vil ministeren forholde sig til de nye oplysninger om regeringens indblanding i Klimarådets arbejde, som Politiken har afdækket den 7. december 2018, og som har fået professor i forvaltningsret Michael Gøtze og seks tidligere vismænd til i Politiken at kritisere regeringen og ministerens ageren i forløbet omkring udskiftningen af Klimarådets formand?”

Samrådsspørgsmål P:

”Er ministeren enig i Peter Birch Sørensen fremstilling af ministerens indblanding i Klimarådets arbejde som beskrevet i Politiken den 7. december 2018: “Ministeren mente, at da vi var rådgiver for regeringen, skulle vi rådgive om de målsætninger, regeringen havde stillet op, og derfor var det ikke relevant at kritisere den for ikke at leve op til 40 procentmålet. Det havde vi en kontrovers om.”?”

Ministerens svartale:

[Lovgivningen]

Tak for de tre spørgsmål, som jeg har set frem til at svare på, så sagen kan blive korrekt belyst.

Der har været sagt og skrevet meget om Klimarådet på det seneste. Og det har sandt at sige ikke skortet på løse påstande og spekulationer.

Inden jeg går til spørgsmålene, vil jeg derfor gerne bringe lidt fakta på bordet, så vi alle er oplyste om, hvad der er op og ned.

Det forholder sig sådan, at den nuværende opposition – med konservativ støtte – stemte en klimalov igennem, hvor det er angivet, at formanden for Klimarådet sidder i en tidsbegrænset periode og udpeges af ministeren, når perioden udløber.

Det fremgår af loven, at der skal udpeges en formand hvert fjerde år. Ministeren kan, når en formand har siddet fire år, så udpege en ny formand for fire år, eller genudpege den siddende formand én gang. Det er i loven to helt sidestillede muligheder.

Lovgivningen er således meget klar. Formanden daler hverken ned fra himlen, eller sidder til evig tid. Nej, formanden er udpeget af ministeren og perioden er fire år.

Jeg har som minister ved en periodes udløb fulgt den proces, som loven anviser.

Så jeg kan ikke konkludere andet, end at oppositionens snak om en fyring alene er udtryk for, at der snart skal være valg.

Man kan være uenig i forhold til, om formanden burde fortsætte eller ej. Det er fair nok.

Men det er ikke rimeligt at betvivle legitimiteten af en beslutning, der følger lovens bogstav til punkt og prikke. En lov, man endda selv har formuleret, men som man, når det er politisk bekvemt, lige pludselig ikke længere vil stå inde for.

[Processen for udpegningen]

Peter Møllgaard blev valgt som formand, da den siddende formands periode udløb.

Peter Møllgaard er dygtig. Derom ingen tvivl. Han er markedsorienteret og spillede en vigtig rolle i Energikommissionens banebrydende arbejde. Så han er selvsagt yderst kompetent til hvervet som formand for Klimarådet.

Når der i 2022 igen er gået fire år, så kan den siddende minister udpege en formand for en ny fireårig periode.

Uanset hvem, der er minister til den tid, så skal han eller hun have min fulde opbakning til at vælge den kandidat, vedkommende på det tidspunkt finder bedst kvalificeret.

Jeg vil til den tid heller ikke gå ind i alle mulige motiver for, hvorfor den siddende minister måtte vælge en given kandidat, sådan som oppositionen har gjort den seneste tid.

Én af de mere underholdende spekulationer går på, at den seneste statusrapport fra Klimarådet skulle være årsag til, at jeg valgte at udskifte formanden.

Det kan jeg helt og aldeles afvise. Den sammenhæng eksisterer ikke. Rapporten havde ingen indflydelse på, hvem jeg har valgt som formand.

Det hænger heller ikke tidsmæssigt sammen.

På det tidspunkt, hvor det bliver besluttet at tilbyde Peter Møllgaard formandsposten, havde jeg ikke fået den kommende rapport fra Klimarådet – og var heller ikke blevet orienteret om dens indhold og konklusioner.

Konkret får ministeriet først den klausulerede rapport den 20. november.

Så har der for nylig været en artikel i pressen om et møde, som blev afholdt den 30. oktober mellem ministeriets embedsmænd og Klimarådets sekretariat om de faglige analyser bag den ufærdige rapport.

Det er helt almindelig praksis, at der sker en faglig drøftelse mellem sekretariatet og medarbejdere i ministeriet om antagelser bag analyserne og de forventede resultater, inden rådet har drøftet rapporten. Og det kan jeg forstå, også har været tilfældet her. Det er jo kun godt.

Men det var ikke et møde eller en drøftelse, jeg blev orienteret om. Det drejede sig om en faglig drøftelse af en rapport, der ikke var færdig.

Jeg har også med undren noteret mig, at der i pressen er omtalt en graf fra Klimarådets rapport, som skulle være blevet drøftet på mødet og vist på en konference, og at det skulle "bevise", at mødets drøftelser har haft indvirkning på beslutningen om formandsskiftet.

Men rent faktisk indgik en næsten identisk graf over udviklingen i Danmarks udledninger frem mod 2030 i regeringens klimaudspil. Og det kom som bekendt allerede den 9. oktober.

Og det er vel kun forventeligt, at en sådan graf indgår i en statusrapport fra Klimarådet. Jeg ville da først blive bekymret, hvis den ikke gjorde det.

Med sagsforløbet afklaret, vil jeg nu besvare de konkrete spørgsmål.

[Spørgsmål N]

Der spørges i spørgsmål N til, om regeringen har opfordret Klimarådet til at afholde sig fra kritik af regeringens politik.

Selvfølgelig har regeringen ikke det. Klimarådet er uafhængigt. Klimarådet vælger selv sine anbefalinger. Klimarådet siger, hvad Klimarådet mener.

Sådan er det, sådan *skal* det være, og sådan bliver det *ved* med at være.

De bastante vinkler, der har været i pressen om politisk pres på Klimarådet fra regeringen, er ikke korrekte.

Og lad mig være helt tydelig: Om regeringen vælger at følge Klimarådets anbefalinger eller forholder sig kritisk til Klimarådets anbefalinger, er regeringens valg. Men hvilke anbefalinger, Klimarådet kommer med, er helt og aldeles Klimarådets valg. Jeg tror, der er nogle, der har svært ved at skelne de to ting.

[Spørgsmål O]

Dernæst spørges der i spørgsmål O til en række udtalelser i Politiken om Klimarådets uafhængighed.

En række tidligere økonomiske vismænd har udtrykt bekymring for opfattelsen af Klimarådet som uafhængigt organ på grund af al den debat, der har været omkring formandsskiftet.

Den bekymring deler jeg. Og jeg er oprigtigt ærgerlig over, at oppositionen har startet en sådan debat helt uden grundlag. En debat, som har skabt uro om rådets selvstændige og uafhængige arbejde. Og det til trods for, at lovteksten er helt klar om rådets uafhængighed og rollerne for Klimarådet og for mig som minister.

Det eneste indtryk man sidder tilbage med, er en opposition, der kritiserer den lov, den selv har lavet. Det er tankevækkende, synes jeg.

[Spørgsmål P]

Endelig spørges i spørgsmål P ind til, om jeg er enig i Peter Birch Sørensens fremstilling af en kontrovers mellem ham og jeg i 2015.

Klimarådet valgte i 2015 at give en status på den tidligere regerings målsætning om 40 pct. reduktion i 2020. Det har Peter Birch Sørensen redegjort for i en artikel.

På et møde med Peter Birch Sørensen i 2015 pegede jeg på to forhold.

Det ene var, at Klimarådet forud for præsentationen af en analyse, havde sendt den til medierne, *før* jeg havde mulighed for at orientere mig i anbefalingerne.

Det kritiserede jeg på mødet, fordi journalisterne ringede mig op, og bad mig forholde mig til en analyse, jeg ikke kendte indholdet af.

For at forstå mit andet kritikpunkt skal man vide, hvad der står i klimaloven.

Som det vil være spørgerne bekendt, står der i klimaloven, at Klimarådet skal – og nu citerer jeg – "vurdere status for Danmarks opfyldelse af nationale klimamålsætninger og internationale klimaforpligtigelser".

Men efter valget i 2015 havde partierne bag aftalen om en national målsætning om 40 pct. ikke længere flertal i Folketinget.

Aftalen var derfor ikke gældende.

Hvis der havde været en gældende aftale, ville det jo heller ikke være meningsfyldt sidenhen at fremsætte et beslutningsforslag om et sådant mål, således som det blev gjort.

Et beslutningsforslag, som vel at mærke ikke blev bragt til afstemning, fordi der ikke kunne opnås enighed om målet.

At målsætningen var nævnt i bemærkningerne til klimaloven, gør heller ikke målsætningen til en juridisk bindende målsætning.

Det svarede den daværende regering også til Folketinget under behandlingen af klimaloven i 2014.

Så jeg må bare konstatere, at Danmark ikke havde en national klimamålsætning på 40 pct. efter valget i 2015.

Jeg problematiserede på mødet med Peter Birch Sørensen om den klausulerede rapport, at Klimarådet havde valgt at give status på en målsætning, som altså ikke længere var gældende.

Det var jeg i min gode ret til at ytre. Det skal der være plads til.

Der blev ikke hverken på mødet, eller på noget senere tidspunkt, udøvet politisk pres, forlangt noget eller opfordret til ikke at kritisere regeringens politik.

Det bliver jo lidt meningsløst, hvis der ikke må være en dialog, og også gerne uenigheder, mellem rådgiveren og den, der rådgives.

[Outro]

Det er vigtigt for mig at slå fast, at Klimarådet til hver en tid, og under enhver regering, helt frit kan komme med de anbefalinger, Klimarådet finder relevante.

Og det har jeg fuld tiltro til, at Klimarådet også vil gøre fremadrettet.

Når spørgerne i dag har fået den klarhed, de har efterspurgt, vil jeg håbe, at den nye formand og Klimarådet kan få arbejdsro til at arbejde med det virkelige og presserende klimaproblem, vi står over for.

Tiden er efter min mening nu til at fokusere på at løse klimaudfordringen og samles om de løsninger, der skal til. Der er nok at tage fat på.

Tak for ordet.